

Analysis of the Persian Translation of the Speeches by the Qatari Minister and the Saudi Arabian Representative at the Opening of the 148th Session of the Arab League, Based on the Schöffner Model

Mohammad Rahimi
Khoigani*

Associate Professor in Arabic Language and Literature, University Of Isfahan, Isfahan, Iran

Abstract

An underexplored topic in the realm of Arabic-Persian translation is the impact of translation on political discourse. The study of political discourse in translation centers on the unavoidable ideological modifications that take place in any text throughout the process of translation, which warrant careful examination and evaluation. Hence, the objective of this study is to examine several renditions of the dialogues between the Qatari Minister and the Saudi envoy during the commencement of the 148th session of the Arab League. This research aims to investigate the translation and representation of a single text by multiple media outlets, taking into account their ideological and political perspectives. Drawing on Christina Schöffner's theory and utilizing a descriptive-analytical technique, the study intends to

---

* Corresponding Author: m.rahimi@fgn.ui.ac.ir

How to Cite: Rahimi Khoigani, M. (2024). Analysis of the Persian Translation of the Speeches by the Qatari Minister and the Saudi Arabian Representative at the Opening of the 148th Session of the Arab League, Based on the Schöffner Model. *Translation Researches in the Arabic Language and Literature*, 13(29), 355-388. doi: [10.22054/RCTALL.2024.76859.1706](https://doi.org/10.22054/RCTALL.2024.76859.1706)

determine the variations in translation and representation among these channels. The results of this study imply that both internal and external beliefs have an impact on translation modifications, and that various media platforms have altered the language and structure of the original text through word choice, grammatical changes, and textual reproduction.

Keywords: Translation Critique, Christina Schäffner, 148th Arab League Summit, Ideology

Introduction

The focus of translation critics lies on scrutinizing and assessing the essence of translation modifications and their underlying causes. This study seeks to examine the motives and techniques employed by different news agencies when modifying the texts of speeches delivered by Qatari and Saudi representatives at the 148th Arab League summit. Additionally, it aims to determine the impact of ideology and politics on the translation process and the selection of information. In order to accomplish this, the research utilizes Christina Schäffner's theoretical framework and applies it to the specific text. The study aims to ascertain the modifications made by various news outlets to the structure of Qatari and Saudi speeches, as per Christina Schäffner's theory.

What was the rationale behind the modifications made to the speeches of the Qatari Minister and the Saudi Envoy, and how did these changes affect the overall content and tone of the text? The research hypotheses are assumed to relate to the following aspects: Observable changes are made in the translation and republication of the original text, encompassing word selection, information selection, transmission, and restructuring at all levels.

The primary factor influencing changes in the translation process is linked to the beliefs and macro-policies of each news agency.

Literature Review

- Mofeh and others (2016) have attempted to examine the type of rewriting, selection, and transmission of political data.
- Khalozadeh et al. (2012) have tried to identify possible translation behaviors based on ideological concepts evident in the translations by fundamentalist and reformist newspapers in foreign media.
- Torkashvand (2016) has endeavored to demonstrate that, through critical discourse analysis, the existing ideology in the text is also revealed as a factor in its overall direction.
- Firouzianpour Esfahani et al. (2018) have focused on the role of syntactic strategies in representing the ideologies of Persian translators in translated political and social texts using critical discourse analysis.
- Abdi et al. (2021) have delved into the verbal tenses in a corpus consisting of two political biographies and their Persian translations from a critical discourse analysis perspective.
- Karamzadegan and Fatemeh Mozaheri (2023) have analyzed the dominant discourse in the translation of political texts (Arabic to Persian) from 2019 to 2022, focusing on the theme of war, concluding that each country's policies have directly influenced translation choices.

Research Methodology

The stages of this research are as follows:

- Extracting data through the source text and target text confrontation methods based on changes in the target text;

- Describing and analyzing the data using the ideological analysis approach based on Christina Schäffer's theory

Conclusion

1. Domestic and foreign news agencies had different approaches to the coverage of the dialogue and conflict between the Qatari Minister and the Saudi Ambassador in Egypt. This approach was evident in the selection of words, text reproduction, and information selection.

2. The choice of words by foreign media, especially Al-Arabiya, includes two points: Firstly, sensitive words like the Arabian Gulf were issued by Qatar's representative, and this news agency merely conveyed these words. Secondly, by using the term "regime," efforts were made to draw a line between the government and the people of Iran.

3: The words chosen by domestic media are in line with everyday use and Persian language customs. These media outlets have used what is common in the Persian language without considering the original text.

4: Both domestic and foreign media have tried to select what aligns with their broader policies and their governments and avoid quoting other matters. However, among them, Al-Arabiya has had the highest volume of selection and omission.

5: In the restructuring process, the media have tried to use strategies such as choosing titles, changing beginnings and endings, deletion, transforming direct quotations into indirect ones, transforming the face and form of verbs, etc. All of these efforts are aimed at creating a legitimate role for themselves and delegitimizing others. Additionally, part of the media's efforts is aimed at highlighting their positive features and the negative features of others.

بررسی ترجمه فارسی سخنان وزیر قطر و نماینده عربستان سعودی در افتتاحیه دوره ۱۴۸ اتحادیه کشورهای عربی بر اساس مدل شفنر

محمد رحیمی خویگانی* دانشیار، گروه زبان عربی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

چکیده

پرداختن به نقش ترجمه در شکل گرفتن گفتمان‌های سیاسی، مسئله مهمی است که کمتر مورد توجه پژوهشگران عرصه ترجمه بین زبان عربی و فارسی بوده است؛ گفتمان سیاسی ترجمه بر این مهم تمرکز دارد که هر متنی در خلال ترجمه، لاجرم دچار تغییراتی ایدئولوژیک می‌شود که شایسته و بایسته بررسی و نقد است. بر همین اساس، پژوهش حاضر تلاش دارد تا ترجمه‌های متفاوت از گفت‌وگوی وزیر قطر و نماینده عربستان در افتتاحیه دوره ۱۴۸ اتحادیه کشورهای عربی را مورد بررسی قرار دهد. پژوهش حاضر با تکیه بر نظریه کریستینا شفنر و با رویکردی توصیفی-تحلیلی تلاش دارد تا مشخص کند رسانه‌های مختلف با توجه به رویکرد ایدئولوژیک و سیاسی خود، یک متن واحد را چگونه ترجمه و بازنمایی کرده‌اند. نتیجه این پژوهش مشخص می‌کند که تغییرات راه یافته به ترجمه، مبتنی بر ایدئولوژی خودی و غیرخودی است و رسانه‌های مختلف با توجه به همین مسئله از طریق انتخاب واژگانی، تغییرات نحوی و بازتولید متن، گفتمان متن مبدأ را تغییر داده‌اند.

کلیدواژه‌ها: نقد ترجمه، کریستینا شفنر، نشست ۱۴۸ اتحادیه کشورهای عربی، ایدئولوژی.

مقدمه

تا همین چند سال پیش، ایراد گرفتن از ترجمه، مساوی با نقد ترجمه انگاشته می‌شد. به اعتقاد صلح‌جو، ترجمه بی‌نیاز از گرفتن این‌گونه ایرادات نیست، اما «محدود ماندن منتقد به این‌گونه ایرادها تأسف‌آور است، راه یافتن چند اشتباه به ترجمه از قدر مترجمی که روح و زبان اثر را درک و منتقل کرده است، نمی‌کاهد» (۱۳۹۴: ۷۴).

امروزه نقد ترجمه به دنبال پیدا کردن اشتباهات و ایراد گرفتن از کار ترجمه نیست، بلکه تلاش دارد، تغییرات ایجاد شده در ترجمه را رهگیری، توصیف و تحلیل کند. بدون شک، ترجمه هر متنی همیشه همراه با موضع‌گیری‌های ایدئولوژیک است و شاید نتوان مترجمی را یافت که تغییرات دلخواه خود را - کم یا زیاد - در متن مقصد ایجاد نکند؛ خاصه که این متن یک متن سیاسی باشد. برای همین باید اذعان کنیم که «تغییر» جزو ماهیت فرآیند ترجمه است و گریز و گزیری از آن نیست و نبود تغییر در یک کار ترجمه‌ای چیزی شبیه محال است.

آن‌چه در این بین برای منتقدان عرصه ترجمه مهم است، بررسی و تحلیل چگونگی این تغییرات و چرایی آن‌ها است. پژوهش حاضر با تکیه بر این اصل تلاش می‌کند تا چرایی و چگونگی تغییرات ایجاد شده از سوی خبرگزاری‌های مختلف را در مواجهه با متن سخنان نماینده قطر و عربستان در نشست ۱۴۸ سران اتحادیه عرب را مورد بررسی و تحلیل قرار دهد و تأثیر ایدئولوژی و سیاست را بر فرآیند ترجمه و گزینش اطلاعات، مشخص کند. برای این کار، ابتدا مبانی نظری مرتبط با نقش ایدئولوژی در ترجمه و نظریه مورد استناد این پژوهش - نظریه کریستینا شفنا^۱ - و سپس کاربردی این نظریه بر متن مورد نظر، ارائه می‌شود.

بنا بر آنچه رفت، پژوهش حاضر درصدد پیدا کردن پاسخی برای سؤالات زیر است:

- طبق نظریه کریستینا شفنا، خبرگزاری‌های مختلف، چه تغییراتی در ساختار سخنان طرفین قطری و عربستانی ایجاد کرده‌اند؟

---

1. Christina, S.

- تغییرات ایجاد شده در سخنان وزیر قطر و نماینده عربستان به چه دلیل بوده و چه تأثیری در گفتمان متن داشته است؟

بدیهی است فرضیه‌های پژوهش ناظر به موارد زیر است:

- تغییرات ایجاد شده در ترجمه و بازنشر متن مبدأ در تمام سطوح انتخاب واژگانی، گزینش و انتقال اطلاعات و بافت‌سازی مجدد، قابل مشاهده و تحلیل است.
- عمده دلیل ایجاد تغییر در فرآیند ترجمه به ایدئولوژی و سیاست‌گذاری‌های کلان موجود در نزد هر خبرگزاری بازمی‌گردد.

۱. پیشینه پژوهش

با جست‌وجوی نگارنده، مشخص شد که کاربست عملی این نظریه تا به امروز مورد توجه پژوهشگران نبوده است و این پژوهش برای اولین بار به آن می‌پردازد؛ البته در حیطه بررسی گفتمان ترجمه متون سیاسی، پژوهش‌هایی انجام شده که در ادامه به توضیح مختصری از مهم‌ترین آن‌ها پرداخته می‌شود.

لاکلاو و دیگران (۱۳۹۵) در کتاب «تحلیل گفتمان سیاسی؛ امر سیاسی به مثابه یک برساخت گفتمانی» تلاش کرده‌اند نوع بازنویسی و گزینش و انتقال داده‌های سیاسی را مورد بررسی قرار دهند.

خالوزاده و دیگران (۱۳۹۱) در مقاله «ترجمه متون خبری در مجلات سیاسی فارسی براساس مدل گفتمانی ون دایک»^۱ تلاش می‌کنند الگوهای محتمل رفتارهای ترجمه‌ای را با تکیه بر مفاهیم ایدئولوژیکی که روزنامه‌های اصول‌گرا و اصلاح‌طلب از رسانه‌های خارجی ترجمه کرده‌اند، مشخص کنند.

ترکاشوند (۱۳۹۵) در مقاله «کاربرد تحلیل گفتمان انتقادی در ترجمه از عربی به فارسی» تلاش کرده تا ثابت کند که از رهگذر تحلیل گفتمان انتقادی، علاوه بر روشن شدن جنبه‌های کاربردشناختی متن و به ویژه بافت موقعیتی آن، ایدئولوژی موجود در متن به عنوان عامل جهت‌دهنده کلی آن نیز آشکار می‌شود.

---

1. Dijk, V.

فیروزیان پور اصفهانی و دیگران (۱۳۹۷) در مقاله «نقش راهبردهای نحوی در بازنمایی ایدئولوژی مترجمان فارسی در متون ترجمه شده مکتوب سیاسی - اجتماعی با نگاه تحلیل گفتمان انتقادی» به کنکاش نقش راهبردها و ساختارهای نحوی در چگونگی بازنمایی ایدئولوژی مترجمان فارسی پرداخته‌اند.

عبدی و دیگران (۱۴۰۰) در مقاله «زمان دستوری و تلویحات ایدئولوژیک آن در ترجمه با رویکرد تحلیل گفتمان انتقادی» به بررسی زمان دستوری فعل‌ها در پیکره‌ای مشتمل بر دو زندگینامه سیاسی و ترجمه فارسی آن‌ها پرداخته است. کرم‌زادگان و مظاهری (۱۴۰۲) در مقاله «ترجمه متون سیاسی (عربی به فارسی) با رویکرد تحلیل گفتمان انتقادی» به دنبال تحلیل گفتمان حاکم بر ترجمه دو شبکه خبری العربیه و الشرق در بازه زمانی ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۲ با محوریت موضوع جنگ بوده‌اند و به این نتیجه رسیده‌اند که سیاست‌های هر کشور بر انتخاب‌های ترجمه تأثیر مستقیم داشته است.

۲. تحلیل گفتمان سیاسی از نگاه شفرنر

ایدئولوژی در عرصه‌های فکری مختلف دارای معناهای متعددی است که گاهی غیرقابل تفکیک می‌نمایند، اما با هم رابطه‌ای نزدیک دارند. «این واژه همیشه به نظامی از ایده‌ها یا اعتقادات اطلاق می‌شود که گوینده، آن را به نحوی از انحاء محدود و مرزبندی شده می‌داند؛ حتی ایدئولوژی همه‌گیر نیز محدودیتی دارد و عبارت از ایده‌ها و اعتقادات فلان مردم یا گروهی از مردمان معین یا اهل دوره‌ای خاص است» (پلامناتز، ۱۳۸۹: ۱۸). منظور از ایدئولوژی در این پژوهش، زبانی همانی است که تا حد زیادی در افکار عموم است و تعریف علمی آن تفاوت عمده‌ای با باور عمومی آن ندارد. «در زبان‌شناسی، ایدئولوژی به مجموعه‌ای از عقاید، برداشت‌ها و ارزش‌های نظام‌مندی که در یک جامعه یا بخشی از آن ساری و جاری است، اطلاق می‌شود» (یارمحمدی، ۱۳۷۹: ۷).

سؤال مهم در اینجا این است که چه چیزی در یک متن بار ایدئولوژیک دارد؟ به گفته «فرکلانف^۲» هم معانی و هم صورت‌های زبانی می‌توانند این بار را داشته باشند؛ البته نه در

---

1. Jovan, P.

2. Fairclough, N.

تعارض با هم که همراه هم. به دیگر سخن، ایدئولوژی متن را معانی و معانی را الفاظ (صورت) به دوش می‌کشند (فرکلاف^۱، ۱۳۸۹: ۱۰۰-۹۹). وداک^۲ نیز ایدئولوژی را واسطه‌ای برای توجیه، بازتولید و حفظ روابط نامتقارن اجتماعی تصور می‌کند و بر این اعتقاد است که «با آشکارسازی و قابل دیدسازی درهم تنیدگی زبان و ایدئولوژی می‌توان روابط متقارن اجتماعی دست یافت» (قهرمانی، ۱۳۹۳: ۷۴).

شاید اولین کسی که به طور خاص به مقوله ایدئولوژی و گفتمان پرداخته است، ون دایک باشد؛ او در مشهورترین کتابش در حیطه تحلیل گفتمان به رابطه میان ایدئولوژی و گفتمان پرداخته است. در نظر او، ایدئولوژی را می‌توان به عنوان یک ادراک و شناخت اجتماعی مورد بررسی قرار داد. او برای ایدئولوژی قائل به ساختاری است که با ساختارهای گفتمانی از روزن یک حلقه مفقوده به نام شناخت، ارتباطی تنگاتنگ دارند. در نظر او، گفتمان یک نقش بنیادین در رفتار روزمره انسانی و تولید ایدئولوژی دارد (۲۰۰۰: ۴).

آنچه شفنر بر آن تأکید می‌ورزد و وجه تمایز او با سایر اندیشمندان عرصه گفتمان‌کاوی است، نگاه ویژه و گزاره‌ساز او به فرآیند ترجمه است. در نظر او، ترجمه خود گفتمانی تازه می‌سازد که مستقلاً قابل بررسی در قالب گزاره‌هایی است که در متن اصلی نمود ندارد. واضح است که رسانه‌ها به طور کلی نقش مهمی در اشاعه سیاست و میانجی‌گری بین سیاستمداران و مردم دارند. بنابراین، مطالبی که روزنامه‌های معتبر در صفحه اول، سرمقاله و تفسیر خود مطرح می‌کنند، نمونه خوبی از متون سیاسی است. رسانه‌ها «می‌کوشند با انتشار هدفمند اخبار، اذهان مخاطبین خویش را مهندسی کرده و آن‌ها را به سمت ایدئولوژی مورد نظر خود سوق دهند. از این رو، هر نوع گفتمان سیاسی خاص با هدف و نقش ارتباطی ویژه‌ای از جمله مجاب کردن، وادار کردن، تهدید کردن یا وعده دادن مخاطبان صورت می‌گیرد» (شفنر، نقل در کرم‌زادگان و مظاهری، ۱۴۰۲: ۳۳۳).

---

1. Fairclough, N.

2. Dijk, V.

ترجمه‌ها به مثابه محصول و به مثابه فرآیند، می‌توانند رفتارها، هنجارها و محدودیت‌های اجتماعی- فرهنگی و سیاسی را که در حوزه گفتمان سیاسی اهمیت دارند، برجسته سازند. از این رو، ترکیب مفاهیم و روش‌های مطالعات مدرن ترجمه و تحلیل گفتمان سیاسی به مطالعه جامع‌تر گفتمان سیاسی می‌انجامد. شفنر بر آن است که در طول قرن‌ها، ترجمه متون سیاسی- اجتماعی، همواره نقش بیدارسازی و روشن کردن اذهان ملت‌ها را برعهده داشته است (شفنر، نقل در فیروزیان پور و همکاران، ۱۳۹۷: ۳).

شفنر بر آن است که «در تحلیل گفتمان انتقادی معمولاً این کار بر مبنای گفتمان یک زبان و یک فرهنگ انجام می‌گیرد، اما در ترجمه، ویژگی‌های متنی، موقعیت‌های ایدئولوژی و مناسبات زیرساختی قدرت، هم به متن و فرهنگ مبدأ و هم به متن و فرهنگ مقصد مربوط می‌شود. رشته مطالعات ترجمه، مفاهیمی را به وجود آورده است که به کمک آن‌ها توصیف و تشریح پروفایل‌های متن مقصد، راهکارهای مورد استفاده در ترجمه، مناسب بودن آن راهکارها، شرایط کاری مترجم و تأثیر متن در فرهنگ مقصد، امکان‌پذیر می‌شود» (رایس و دیگران^۱، ۱۳۹۲: ۱۰۴).

در نظر شفنر، مترجمان با تکیه بر موقعیت اجتماعی و سیاسی خود دست به ترجمه می‌زنند و متن‌های مقصد را برای اهدافی خاص، تولید می‌کنند؛ به طوری که «ترجمه‌ها انعکاس‌دهنده تأثیرات قراردادهای هنجارها و محدودیت‌های ایدئولوژیکی، اجتماعی و گفتمانی هستند. با ارتباط برقرار کردن ترجمه‌ها (یعنی متن‌های تولید شده) و موقعیت‌های اجتماعی آن‌ها، علل و پیامد این ترجمه‌ها را می‌توان کشف کرد» (رایس و دیگران^۲، ۱۳۹۲: ۱۱۴).

مثال‌هایی که شفنر ارائه می‌کند، نشان می‌دهد که تا چه حد گفتمان سیاسی به ترجمه تکیه دارد و ترجمه در حقیقت بخشی از تکامل گفتمان و پلی بین گفتمان‌های مختلف است. از طریق ترجمه است که اطلاعات از مرزهای ملی فراتر می‌رود و در اختیار ملت‌های مختلف قرار می‌گیرد. البته عکس‌العملی که در یک کشور به بیانیه‌های منتشر شده در

---

1. Katarina, R

2. Katarina, R

کشورهای دیگر نشان داده می‌شود غالباً عکس‌العمل به اطلاعاتی است که از طریق ترجمه‌ها در اختیار قرار می‌گیرد.

همان‌طور که گفته شد، تحلیل گفتمان سیاسی، رفتار زبانی را به رفتار سیاسی مربوط می‌کند. این رفتار زبانی به خوبی بازتاب‌دهنده شواهد مربوط به رفتار میانجی می‌شود؛ یعنی میانجیگری فرآیند ترجمه است. بنابراین، لازم است در تحلیل متن‌های سیاسی، پدیده ترجمه به طور کامل در نظر گرفته شود. رشته مطالعات ترجمه می‌تواند کمک‌های بسیاری به رشته تحلیل گفتمان سیاسی کند (همان).

شفنر معتقد است که «این ساختار و شکل متون زبان مبدأ نیست که ساختار و شکل زبان مقصد را تعیین می‌کند، بلکه این مترجم است که با در نظر گرفتن ساختار، هدف و شرایط فرهنگی و مخاطبان زبان مقصد، چگونگی ترجمه را مشخص می‌کند» (شفنر، نقل در فیروزیان پور اصفهانی و همکاران، ۱۳۹۷: ۵). در نظر او، مطالعات ترجمه و تحلیل گفتمان سیاسی در حال حاضر دغدغه‌ها و مفاهیم مشترکی دارند که می‌توان از آن‌ها به نفع هر دو رشته استفاده کرد. شفنر در این راستا مؤلفه‌هایی را جهت تحلیل متن ارائه می‌دهد که از این قرار است: انتخاب واژگانی، گزینش و انتقال اطلاعات و بافت‌سازی مجدد.

۱-۲. انتخاب واژگانی

ترجمه هر متنی از معادل‌یابی واژگانی آن آغاز می‌شود و مترجم به عنوان یک واسطه، تلاش می‌کند تا برای عناصر زبانی متن مبدأ در متن مقصد معادل‌هایی بیابد که «آنچه بیشتر از همه مدنظر قرار می‌گیرد، عنصر واژگان است» (لطفی پور ساعدی، ۱۳۹۴: ۸۰).

در نظر شفنر «یکی از موارد مورد توجه در تحلیل گفتمان سیاسی و نیز تحلیل گفتمان انتقادی، تأمل نقادانه درباره استفاده راهبردی از مفاهیم یا کلیدواژه‌های سیاسی برای رسیدن به اهداف سیاسی مورد نظر است. امروزه در زبان‌شناسی جدید به طور کلی بر سر این موضوع که واژه‌ها معانی ذاتی و ثابت ندارند، اتفاق نظر وجود دارد» (رایس و دیگران، ۱۳۹۲: ۸۱). بنابراین آنچه به یک واژه معنا می‌بخشد، بافت و چیدمان کلمات در جمله است.

منتقد ترجمه باید ببیند که مترجم از کلمات خاص در راستای چه اهدافی سود جست است و چرا؟

ماندی^۱ به نقل از لفور^۲ می‌گوید که «در همه سطوح فرآیند ترجمه، می‌توان نشان داد که اگر ملاحظات زبان‌شناختی در تقابل با ملاحظات ایدئولوژیک و یا ماهیت بوطیقای قرار بگیرد، معمولاً مورد پیروز خواهد شد» (ماندی، ۱۳۹۴: ۲۵۱).

۲-۲. گزینش و انتقال اطلاعات

رسانه‌ها در پخش، ترویج و گسترش اطلاعات، به دست دادن ایده‌ها و تصمیم‌های سیاسی کشورهای دیگر نقش بسیار مهمی بازی می‌کنند. «عقاید مردم براساس چنین گزارش‌هایی شکل می‌گیرد و رهبران سیاسی ممکن است براساس این قبیل اطلاعات که از طریق رسانه‌ها منتقل شده، تصمیم‌هایی بگیرند. هرگاه روزنامه معتبری گفته‌های سیاستمداری را منتشر کرد، ما معمولاً این اظهارات را به همان سیاستمدار نسبت می‌دهیم. با این حال دنبال کردن ریشه اظهاراتی که از طریق ترجمه در رسانه‌ها به ما عرضه می‌شود، ما را به یافته‌های بسیار جالب و شگفت‌انگیزی می‌رساند» (رایس و دیگران، ۱۳۹۲: ۹۳).

شفر با ارائه مثال‌هایی از ترجمه سخنان سران کشور آلمان در بریتانیا به این نتیجه می‌رسد که «هر چند این مثال‌ها پیش نمونه آنچه از ترجمه درک می‌شود، نیستند، اما فرآیند ارتباط میانجیگری بین زبان و فرهنگ را نشان می‌دهند؛ خبرنگاران اطلاعات را یا از بنگاه‌های خبری به دست می‌آورند یا خودشان آن‌ها را ترجمه می‌کنند و در این موقعیت‌های تولید متن میانجی، همیشه یک متن مقصد کامل تولید نمی‌شود، بلکه بنا بر نیاز قسمت‌هایی برای ترجمه گزیده می‌شود» (همان: ۹۸).

شفر با ذکر عنوان «توهم یکسان بودن» بر این مسئله که هیچ وقت دو متن مبدأ و مقصد مثل هم نخواهند بود، نشان می‌دهد که متن‌های به ظاهر مشابه نیز ردی از حساسیت‌های خاص فرهنگی در خود دارند (همان). از نظر او، ویژگی‌های متنی باید با موقعیت اجتماعی

---

1. Jeremy, M.

2. Andre, L.

و ایدئولوژیکی تولید و دریافت متن مطابقت داده شوند. به عبارت دیگر، متن و گفتمان را ساختارها و فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی چهارچوب‌بندی می‌کنند (همان: ۱۰۴).

۲-۳. تحلیل فرآیند: بافت‌سازی مجدد

تحلیل‌گران عرصه مطالعات ترجمه به جای آنکه محصول را بررسی کنند به مطالعه و بررسی فرآیند یا فرآیند و محصول می‌پردازند. با بررسی روش تولید متن در کنار فرآیند ترجمه می‌توان پی برد که چه عواملی بر نسخه نهایی متن، تأثیر گذاشته است؟ (همان: ۱۲۴). ترجمه به مثابه محصول، معمولاً بافت‌سازی مجدد بین فرهنگی محسوب می‌شود. از این رو، بررسی اینکه چگونه متن‌های به ظاهر مشابه در فرهنگ‌های مختلف دریافت می‌شوند و چه تأثیری در خوانندگان و فرهنگ‌ها می‌گذارند، زمینه با ارزشی برای پژوهش مشترک در دو حوزه تحلیل گفتمان سیاسی و مطالعات ترجمه است (همان: ۱۲۷).

۳. کارکردهای راهبردی تحلیل گفتمان

با توجه به آنچه گذشت، وظیفه تحلیل گفتمان سیاسی چنین تعریف شده است؛ تحلیل گفتمان سیاسی، ریزدانه‌های رفتار زبانی را به سیاست یا رفتار سیاسی مرتبط می‌کند. موقعیت‌ها و فرآیندهای سیاسی را می‌توان با اتکا به چهار نقش (کارکرد) راهبردی که به صورت واسطه عمل می‌کنند به انواع گفتمان و سطوح نظام گفتمانی مرتبط کرد. این چهار نقش عبارتند از: «اجبار»، «مقاومت، مخالفت و اعتراض»، «پنهان‌سازی یا آشکارسازی»، «مشروعیت‌بخشی یا مشروعیت‌زدایی».

۳-۱. اجبار

قدرت حاکمیت یا سیاست‌های حاکم بر فضای ترجمه متون سیاسی و ایدئولوژیک، می‌تواند به روش‌هایی چون کنترل دستیابی به اطلاعات (برای مثال انتخاب متن‌های مبدأ برای ترجمه در دسترس قرار گرفتن در فرهنگ بومی در مورد موضوع‌ها، نویسندگان و فرهنگ‌ها)، کنترل محصول نهایی، استفاده از ترجمه‌ها در خدمت مسائل بومی (یعنی سیاست ترجمه، مناسبات قدرت، راهبردهای نشر و سانسور) اعمال شود (همان: ۱۲۹).

۲-۳. مقاومت، مخالفت و اعتراض

بسیاری از راهبردهای گفتمانی را که قدرت‌مندان برای اعمال اجبار مورد استفاده قرار می‌دهند، ممکن است کسانی که خودشان را قدرت مخالف می‌دانند در جهت خلاف به کار گیرند.

مترجمان خودشان می‌توانند در انتخاب متن‌های مبدأ برای ترجمه و در دسترس قرار دادن آن‌ها فعال باشند. در نتیجه می‌توانند کاری کنند که مخاطب بوی «دیگری» را درک کند و به اقلیت فراموش شده و ستم‌دیده، «صدایی» بدهند (سیاست ترجمه). مقاومت همین‌طور می‌تواند به معنی مقاومت در برابر رفتارها و راهبردهای غالب ترجمه‌ای و نوآور بودن باشد (بیگانه‌سازی، مقاومت، هنجارها و تعهد) (همان: ۱۲۹).

۳-۳. پنهان‌سازی یا آشکارسازی

کنترل اطلاعات به لحاظ کمی و کیفی؛ یعنی جلوگیری از رسیدن اطلاعات به مردم با در دسترس نگذاشتن متن‌ها برای ترجمه یا انتخاب و استخراج تنها بخش‌هایی از متن‌های مبدأ برای ترجمه یا مثلاً انتشار عمدی ترجمه‌های بی‌دقت (سیاست ترجمه، اخلاق و نیز ترجمه سیاست؛ زیرا ممکن است صاحبان قدرت نخواهند که مردم از آرای سیاسی متعلق به خارج از مرزها اطلاع داشته باشند) (همان: ۱۲۹).

۴-۳. مشروعیت بخشی یا مشروعیت زدایی

در نظر شف‌نر، مهم‌ترین وظیفه تولید متن سیاسی این است: «مثبت جلوه دادن خود و منفی جلوه دادن دیگری، چه به صورت آشکار و چه پنهان با استفاده از راهبردهای خاص ترجمه و نیز با استفاده و سوءاستفاده از متن‌ها برای هدف‌های ایدئولوژی ملی» (همان: ۱۳۰). شف‌نر می‌گوید: برای مثال کادریک و کاپندل (۱۹۹۷) نشان دادند که چگونه ترجمه‌های مجموعه کتاب‌های مصور آستریک به زبان کروات احساسات منفی را نسبت به صرب‌ها، یعنی دشمنان جنگ قبلی، قوت بخشید.

۴. تحلیل داده‌های زبانی

در این قسمت، ابتدا به دنبال پیدا کردن تغییرات هستیم و برای این کار از تغییرات در ساحت واژگان شروع می‌کنیم.

۴-۱. پیکره زبانی

الف- متن عربی

المريخي: أقسم بالله إيران، أثبتت أنها حقيقة دولة شريفة... إيران ما أجبرتنا أن نفتح السفارة أو نغلق السفارة، إنا تعاطفنا مع السعودية ولمساندة الدولة السعودية انسحبنا سفيرنا من هناك تضمانا مع السعودية، وأرجعنا السفير إلى إيران لما رأينا منكم حقيقة أنتم كدول، أنتم تكررّون ماذا؟ تكررّون بضرر نحن بشيء؟ الحقيقة الضرر لعوائل خليجية! أنتم حتى الحيوانات ما سلمت منكم، أخرجتموها حقيقة بطريقة همجية، ما أعتقد أن دولة إسلامية تعمل هذا الشيء. هذا ردى».

القطان: يقول أن إيران دولة شريفة والله هذه أضحوكة، إيران التي تتآمر على دول الخليج العربية، إيران التي لها شبكات جاسوسية في الكويت وفي البحرين وفي العديد من الدول أصبحت دولة شريفة، إيران التي تحرق السفارة السعودية وتحرق العديد من السفارات دولة شريفة، إنه هذا المنهج القطري الذي دأبت عليه...فهنيئا لكم إيران وإن شاء الله وعمّا قريب سوف تندمون.

۴-۱-۱. انتخاب‌های واژگانی

۴-۱-۱-۱. تغییر واژگان در رسانه‌های خارجی

ترجمه و خبر این اتفاق با عنوان «قطر رژیم ایران را شریف توصیف کرد و سعودی پاسخ داد: مبارکتان-باشد»، در سایت و کانال تلگرامی العربيه موجود است (www.farsi.alarabiya.net، ۲۰۱۷/۹/۱۲). هر چند رادیو زمانه خود را یک بنگاه خبری آزاد و مستقل معرفی می‌کند، اما به نقل از سایت شفاف از مرکز جرایم سازمان

یافته سایبری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، یکی از رسانه‌های معاند نظام جمهوری اسلامی است (<http://www.shafaf.ir>).

ب- تحلیل ترجمه

با دقت در ترجمه و متن خبر بخش فارسی سایت العربیه، واژگان زیر در ترجمه و متن خبر سخنان نماینده کشور قطر هویدا است:

* رژیم ایران

مشخص است که هم در عنوان و در متن خبر، «دولة ایران» به «رژیم ایران» تعبیر شده که نشان از عناد و دشمنی آنان و همچنین نادیده انگاشتن ویژگی حکومت دموکراسی و مردم‌سالاری در ایران است. شایان ذکر است که عبارت «رژیم ایران» یکی از عبارات مرسوم در گفتمان مخالفان جمهوری اسلامی و به نوعی کلیدواژه و نماد این مخالفان است.

* پادشاهی عربی سعودی / سعودی

العربیه در بازنمایی خبر از کلمه عربستان که در زبان فارسی و نزد ایرانیان به منطقه حجاز اطلاق می‌شود، استفاده نکرده و به رسم خودِ سعودی‌ها، کلمه پادشاهی عربی سعودی را انتخاب کرده است: «سفير پادشاهی عربی سعودی در مصر در ادامه افزود». همچنین در ترجمه السعودیه در جمله «إيران التي تحرق السفارة السعودیه» از عبارت «سفارت سعودی» استفاده کرده است؛ شاید برای اینکه بتواند این اصطلاح را در زبان فارسی رایج کند.

* خلیج عربی

درباره انتخاب واژه خلیج عربی باید به موارد زیر نظر داشت:

۱- این عبارت را از قول نماینده قطر برای فارسی‌زبان‌ها و در ترجمه این جمله مطرح می‌کند: «الحقیقة الضرر لعوائل خلیجیه!» تا احساسات آن‌ها را ضد قطر، برانگیزاند؛ این در حالی است که در متن خود خبرگزاری العربیه و از زبان خود این خبرگزاری، این واژه استفاده نشده است.

۲- این کلمه به جای «عوائل خلیجیة» آورده شده که معنایش «خانواده‌های خلیجی است»؛ از این رو، منظور وزیر قطر این بوده است که در صورت بروز اختلاف میان دولت‌ها، مردم منطقه ضرر می‌کنند؛ بنابراین، العربیة در ترجمهٔ یک عبارت کوتاه، دو تغییر عمده و زیرکانه را گنجانده است.

* نمایندهٔ قطر

در متن خبر، عبارت «الوزیر القطری» به «نمایندهٔ قطر» تبدیل شده تا ویژگی مثبت و جایگاه برتر او در مقایسه با سفیر عربستان مخفی شود. به دیگر سخن، از آنجا که سطح سیاسی و رتبهٔ وزیر قطر از سفیر عربستان در مصر، بالاتر بوده است، خبرگزاری العربیة با استفاده از شگرد «تحریف متن» تلاش کرده واژهٔ «نمایندهٔ قطر» را انتخاب کند که هم نوعی معادل است و هم نشان‌دهنده برتری سیاسی او بر نمایندهٔ عربستان نیست. البته همین مسئله را در انتخاب رسانه‌های داخل ایران هم می‌بینیم که یا به خاطر عدم توجه کافی به پروتکل‌های سیاسی است و یا صرفاً به جایگاه دو طرف در آن جلسه مورد بحث اشاره شده است. تنها رسانه‌ای که تفاوت بین دو مقام را به تصویر کشیده است، رادیو زمانه است: «در این نشست سلطان بن سعد المريخی، وزیر دولت قطر در امور خارجه گفت» (www.radiozamaneh.com، ۱۳۹۶/۶/۲۲). متن این خبر در بایگانی تارنمای رادیو زمانه با عنوان «جدال لفظی بین نمایندگان قطر و عربستان سعودی در اجلاس اتحادیهٔ عرب» موجود است (www.radiozamaneh.com، ۱۳۹۶/۶/۲۲).

۴-۱-۱-۲. تغییر واژگان در رسانه‌های داخل ایران

عنوان خبری که تسنیم انتخاب کرده از این قرار است: «تمجید نمایندهٔ قطر از ایران در اجلاس اتحادیهٔ عرب، خشم نمایندهٔ سعودی را برانگیخت». متن خبر به خاطر محدودیت تعداد کلمه در این مقاله ذکر نشده، اما در پایگاه خبری تسنیم موجود است (www.tasnimnews.com، ۱۳۹۶/۶/۲۲).

خبرگزاری مهر هم با عنوان «جنگ لفظی نمایندگان ریاض و دوحه / عربستان: ایران مبارک شما باشد!» این خبر را پخش کرده است که در پایگاه مهر موجود است (www.mehrnews.com، ۱۳۹۶/۶/۲۲).

خبرگزاری الکوثر فارسی هم با ذکر عنوان «مجادله مقام قطری و عربستانی درباره ایران» به این خبر پرداخته است (fa.alkawthartv.com، ۱۳۹۶/۶/۲۲).

* عربستان سعودی

هر سه پایگاه ایرانی به جای کلمه «الدولة السعودية»، واژه عربستان یا عربستان سعودی را انتخاب کرده‌اند که در عرف زبان فارسی هم این گونه است. خبرگزاری‌های ایران، تلاش دارند تا از نام تاریخی عربستان استفاده کنند و به صورت کاملاً هدفمند هیچ وقت منطقه نزول اسلام را پادشاهی سعودی یا مملکت سعودی نخوانده‌اند.

* خلیج فارسی

در هر سه خبرگزاری ایرانی، کلمه «الخليج» یا «عوائل خلیجیة» به خلیج فارسی یا کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس ترجمه شده است. مثلاً در جمله سایت الکوثر آمده است: «ایران کشوری است که علیه کشورهای حاشیه خلیج فارس توطئه می‌کند»؛ خواننده عادی ایرانی هنگام دیدن این جمله گمان می‌برد که خود نماینده عربستانی هم از ترکیب خلیج فارسی، استفاده کرده است.

* دخالت

خبرگزاری‌های فارسی داخلی برای ترجمه کلمه «تتآمر»، دوگانه عمل کرده‌اند؛ دو خبرگزاری یعنی تسنیم و الکوثر از واژه «توطئه می‌کند» استفاده کرده، اما خبرگزاری مهر، این واژه را با استراتژی تعدیل به «دخالت می‌کند» تبدیل کرده است:

«ایران که در امور داخلی کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس دخالت می‌کند».

پر واضح است که دخالت کردن با توطئه کردن بسیار تفاوت دارد؛ استفاده از کلمهٔ توطئه از روزن رعایت امانت است و معادل عینی و فرهنگی است، اما واژهٔ «دخالت کردن»، شاید به آن خاطر استفاده شده است که نوعی دست بالاتر و قدرت برتر ایران را به مخاطبان نشان دهد.

* مُضحک / مسخره

هر سه رسانه داخلی مورد بحث، کلمهٔ «أضحوكة» در عبارت «يقول أن إيران دولة شريفة والله هذه أضحوكة» را به «مسخره یا مضحك» ترجمه کرده‌اند؛ حال آنکه این واژه بار تأکیدی بسیاری دارد و به معنای «بسیار خنده آور» یا «بسیار مضحك» است و مشخص است که این انتخاب، حدت و شدن معنا را کاهش داده است.

۴-۲. گزینش و انتقال اطلاعات

۴-۲-۱. رسانه‌های خارجی

* العریبه

گزینش اطلاعات از سوی رسانه‌ها بر مبنای خودی و غیرخودی است و آگاهی‌رسانی دربارهٔ آن چیزی است که با اهداف ایدئولوژیک حاکم و منافع ملی هر طرف، تناسب دارد. سایت العریبه به طور واضحی اطلاعات مورد نظر و قبول خود را گزینش کرده و بقیه را نادیده گرفته است. در قسمت اول متن، العریبه این جمله را ذکر می‌کند:

«اگر گمان می‌کنید که می‌توانید ضرری متوجه ما بکنید، بدانید که همهٔ خلیج عربی ضرر می‌کند.»

گزینش این قسمت از صحبت‌های وزیر قطر - غیر از مواردی که دربارهٔ واژگان گفته شد - به خاطر آن است که پاسخ‌های نمایندهٔ عربستان را که در ادامه می‌آید، موجه و از موضع دفاع جلوه دهد نه حمله.

با دقت در متن اصلی خبرگزاری العربیه باید گفت از آنجا که در این متن ویژگی مثبتی برای کشور عربستان که در اینجا و برای این رسانه کشور خودی است، ذکر نشده؛ از این رو، تلاش شده است تا دیدگاه نادیده‌انگاری ویژگی‌های مثبت دیگری را در متن ترجمه اعمال کنند. برای این کار تمامی سخنان وزیر قطری که حاوی ویژگی‌های مثبت ایران است، حذف و تنها به ذکر غیرمستقیم خبر بسنده شده:

«سلطان بن سعد المریخی، وزیر مشاور در امور خارجه دولت قطر برای توجیه روابط کشورش با رژیم ایران این کشور را «کشوری شریف» توصیف کرد.»

از آنجا که در این عبارت ویژگی مثبتی برای ایران ذکر شده، پاسخ سفیر عربستان در رد این ویژگی مثبت به طور کامل ترجمه شده است.

در متن ترجمه شده از سخنان احمد قطان تمامی پاسخ‌های او درباره ایران و در جواب یک گزاره مهم که وزیر امور خارجه قطر مطرح کرده؛ یعنی: «ایران دولت شریفی است» ذکر شده است.

اتهامات علیه ایران	اتهامات علیه قطر
ایران که علیه کشورهای خلیج توطئه می‌کند.	نماینده قطر می‌گوید ایران دولت شریفی است. به خدا این سخن خنده‌دار است.
شبکه‌های جاسوسی در کویت دارد.	این روشی است که قطر به آن عادت کرده است.
[کشوری] که سفارت سعودی را آتش می‌زند.	به خواست خدا به زودی برای این کار پشیمان خواهید شد.

مشخص است که تأکید المریخی بر مقوله شرافت دولت ایران هم برای قطان و هم برای خبرگزاری العربیه، گران آمده که به گزینش اطلاعات و بزرگنمایی پاسخ نماینده عربستان پرداخته است. جالب است که نه نماینده عربستان و نه العربیه به اتهاماتی که مستقیماً متوجه کشورهای تحریم‌کننده قطر، بوده اصلاً واکنشی نشان نداده و از کنار آن گذشته‌اند:

«أنتم حتى الحيوانات ما سلمت منكم، أخرجتموها حقيقة بطريقة همجية، ما أعتقد أن دولة إسلامية تعمل هذا الشيء. هذا ردّي».

* رادیو زمانه

این رسانه با کوتاه کردن خبر و ترجمه گزیده‌ای از دو متن، بیشتر سخنان قطان به عنوان نماینده کشور عربستان را منعکس کرده است، سخنانی که حاوی ویژگی‌های منفی ایران است.

تأکید بر ویژگی‌های منفی ایران در جملاتی که به صورت نقل قول غیرمستقیم هم ذکر شده است، پیداست:

«او سپس به مصداق‌هایی از دخالت ایران در خاورمیانه و آتش زدن سفارت عربستان در تهران و کنسولگری این کشور در مشهد اشاره کرد.»

پر واضح است که احمد قطان به هر دوی این آتش زدن‌ها اشاره مستقیم و صریح نکرده، اما این پایگاه خبری با گزینش و انتقال داده‌ها، متناسب با اهداف گفتمانی خود به مخاطبانش، این چنین القاء می‌کند.

* رسانه‌های داخلی ایران

با دقت در ترجمه و خبر رسانه‌های ایرانی به خوبی مشخص می‌شود که میزان گزینش و حذف در این رسانه‌ها بسیار ضعیف است؛ اگر به دیده انصاف بنگریم، تمامی جملات هر دو طرف به شکلی در متن فارسی رسانه‌ها وجود دارد. البته تغییراتی در ساختار و زمان و... به وجود آمده است که بعداً بدان پرداخته خواهد شد. آنچه مسلم است این است که رسانه‌های ایران هیچ راهبرد گزینشی جهت انتقال خبر نداشته و سعی کرده‌اند هم سخنان مثبت وزیر امور خارجه قطر و هم سخنان منفی نماینده عربستان را در متن خبر بگنجانند.

۴-۳. بافت‌سازی مجدد

بافت‌سازی مجدد شامل تمام کارهایی می‌شود که در متن و از طریق کنش زبانی شکل می‌گیرد و در نتیجه آن، متن مقصد ساخته و ارائه می‌شود.

۴-۳-۱. انتخاب عنوان

عنوان انتخابی العربیه: «قطر رژیم ایران را شریف توصیف کرد و سعودی پاسخ داد: مبارکتان- باشد»؛ چند معنا دارد:

- نشان‌دهنده موضع واضح و سوگیرانه این رسانه است.
  - خودی و غیرخودی و موضوع جدال در این عنوان پیدا است.
  - موضع تمسخرآمیز نماینده سعودی، پررنگ شده است.
- عنوان انتخابی رادیو زمانه اصلاً نماینده علت جدال نیست: جدال لفظی بین نمایندگان قطر و عربستان سعودی در اجلاس اتحادیه عرب (رادیو زمانه). این شاید بدان خاطر باشد که این رسانه نخواست است مسئله ایران را جدی و مهم جلوه دهد. همین مهم در گزینش خبر هم مشخص بود و اشاره شد که این رسانه به دلایل دیگر اختلاف قطر و اتحادیه کشورهای عربی، پرداخته بود.
- خبرگزاری تسنیم با انتخاب عنوان «تمجید نماینده قطر از ایران در اجلاس اتحادیه عرب، خشم نماینده سعودی را برانگیخت»، رسماً موارد زیر را مشخص کرده است:
- قطر، کشوری خودی و عربستان کشوری غیرخودی است.
  - علت اختلاف نماینده قطر و عربستان در این نشست، تمجید از ایران بوده است.
- عبارت «جنگ لفظی نمایندگان ریاض و دوحه/ عربستان: ایران مبارک شما باشد!»، عنوانی است که خبرگزاری مهر برای خبرش، انتخاب کرده و نشان‌دهنده اولاً دلیل جدال لفظی و ثانیاً تمسخر نماینده عربستان و البته حرص و جوش او است.
- عنوان شبکه الكوثر بسیار ساده و صریح است: «مجادله مقام قطری و عربستانی درباره ایران» و تقریباً همه چیز را از همان ابتدا لو می‌دهد بی‌آنکه انگیزه‌ای برای خواندن متن ایجاد کند. این مسئله شاید به خاطر آن باشد که کارکنان بخش فارسی الكوثر، سطح زبان فارسی مناسبی ندارند!

۴-۳-۲. آغاز و پایانه

اینکه متن مبدأ و مقصد چگونه آغاز شده باشد و چگونه به پایان رسیده باشد، مسئله مهمی است که در ادامه به این مسئله می‌پردازیم.

العربیة سخنان وزیر قطر را در بستر یک گزارش ساده از نشست آغاز می‌کند و کلمات ابتدایی‌اش را به معرفی نوع نشست اختصاص می‌دهد، نه معرفی وزیر قطر که یک طرف مجادله است: «در جلسه افتتاحیه دوره ۱۴۸...». این خبرگزاری بعد از دو سطر، نام وزیر قطر را می‌برد و البته پایان پاراگراف اول خبر را به جمله وزیر قطر که حامل تهدید کشورهای عربی است، اختصاص می‌دهد: «اگر گمان می‌کنید که می‌توانید ضرری متوجه ما بکنید، بدانید که همه خلیج عربی ضرر می‌کند». این خبرگزاری، پاراگراف دوم را با معرفی سفیر عربستان می‌آغازد و به عبارات «احمد قطان سفیر پادشاهی عربی سعودی در مصر و نماینده این کشور در اتحادیه کشورهای عربی...» تلاش دارد تا او را شخصیتی مهم جلوه دهد. همچنین پایان خبر را با ذکر جواب تهدید وزیر قطر به شکل مستقیم اعلام می‌کند: «ایران مبارکتان باشد، اما به خواست خدا به زودی برای این کار پشیمان خواهید شد».

خبرگزاری‌های داخلی، ابتدای متن خود را به مستندسازی خبر و رعایت اصول خبرنگاری اختصاص داده‌اند؛ مثلاً تسنیم آورده است: «به گزارش گروه بین‌الملل خبرگزاری تسنیم به نقل از القدس العربی...». این خبرگزاری‌ها متن خبر را با اینکه المریخی ایران را کشوری شریف معرفی کرده است، شروع و بنا بر قول القطنی که گفته است «برای این کار پشیمان خواهید شد» تمام کرده است.

۴-۳-۳. حذف

حذف جزو بدیهی‌ترین، تغییرات ترجمه متون سیاسی و ایدئولوژیک است و در این متن بارها شاهد حذف هستیم.

متن اصلی: ایران التي لها شبكات جاسوسية في الكويت وفي البحرين وفي العديد من الدول أصبحت دولة شريفة.

ترجمه: ایران که علیه کشورهای خلیج توطئه می‌کند، شبکه‌های جاسوسی در کویت دارد، دولت شریفی شده است (العربیة).

مشخص نیست چرا العربیه، کلمه بحرین را از جمله القطنی حذف کرده و تنها به ذکر «کویت» اکتفا کرده است؛ شاید به آن خاطر که کویت، هیچ وقت مانند بحرین نبوده که در مسائل منطقه‌ای و سیاسی - همسویی کاملی با عربستان داشته باشد و دشمنی صریح و روشنی هم با ایران نداشته و ندارد (همانگونه که ایران هم در افکار عمومی داخلی، مشکل جدی با کویت ندارد)، اما انتقاد صریح و دفاع تلویحی عربستان از کویت در برابر شبکه‌های جاسوسی ایران، می‌تواند در ذهن مخاطبان فارسی العربیه، ایجاد سؤال و شبهه جدی کند و نمونه جدیدی از دخالت ایران را به رخ افکار عمومی ایرانی بکشد که «ایران با کشورهایی که کاری با او ندارند هم سر دشمنی دارد»!

متن اصلی: ایران التي تحرق السفارة السعودية وتحرق العديد من السفارات دولة شریفه
ترجمه: [کشوری] که سفارت سعودی را آتش می‌زند (العربیة).
ترجمه: و سفارتخانه‌ها را آتش می‌زند (تسنیم).
ترجمه: و سفارت عربستان را آتش زد، حالا آیا این کشور شریف است؟ (الکوثر)
ترجمه: سفارت عربستان و دیگر سفارت خانه‌ها را آتش می‌زند، دولت شریفی است؟
(مهر)

تمامی خبرگزاری‌ها در ترجمه و انتقال این جمله از راهبرد حذف سود جسته‌اند؛ البته میزان حذف بسته به انگیزه‌های آن، بسیار متفاوت است: «العربیة» تنها به آتش زدن سفارت عربستان، اشاره می‌کند. «تسنیم» از بردن نام کشورها، پرهیز می‌کند و به صورت عام تنها به «سفارتخانه‌ها» بسنده کرده است و «مهر» هم با اینکه حذف کمتری دارد، اما از یک جنبه دیگر وارد شده است و به جای عبارت «العديد من السفارات» از عبارت «دیگر سفارتخانه‌ها» استفاده کرده تا از حدت و تأکید اصل عبارت عربی بکاهد.

مشخص است که علت حذف در نزد این رسانه‌ها یک چیز نیست، رسانه‌العربییه به عنوان رسانه غیر خودی برای فارسی‌زبان‌ها، فقط از آتش زدن سفارت عربستان یاد می‌کند تا ضمن یادآوری ظلمی که -به زعم او- بر کشورش رفته، خود را در موضع تظلم‌خواهی نشان دهد. طبیعی است در این موضع و مقام، پای کشورهای دیگر را باز نمی‌کند و در مظلومیت خود دیگران را سهیم نمی‌داند. اما رسانه‌های داخلی تنها به ذکر آتش زدن سفارت عربستان اکتفا می‌کنند تا اولاً چنین نشان دهند که آتش زدن سفارت دیگر کشورها از سوی ایران، اساساً دروغ و غیرمهم است و قابل ترجمه نیست و ثانیاً بر این نکته تأکید کنند که سفیر عربستان تنها درباره‌ کشور خودش حرف زده و مظلوم‌نمایی کرده است!

۴-۳-۴. اضافه

اضافه کردن کلمه «روابط» به روابط با ایران از سوی تسنیم صورت گرفته است.

۴-۳-۵. نقل قول مستقیم و غیرمستقیم

بدون شک نوع نقل قول در انتقال معنا و مفهوم، بسیار مهم است، معمولاً رسانه‌ها، علاقه شدیدی دارند که اقوال دیگران را به سبک و سیاق خود، نقل کنند. این مسئله درباره‌ این متون نیز صادق است: خبرگزاری العربییه با استفاده از راهبرد «نقل غیرمستقیم» کل سخنرانی نماینده‌ قطر را در دو سطر خلاصه و به صورت غیرمستقیم، بازسازی کرده است:

«سلطان بن سعد المریخی وزیر مشاور در امور خارجه دولت قطر برای توجیه روابط کشورش با رژیم ایران این کشور را «کشوری شریف» توصیف کرد».

برخلاف این راهبرد، این خبرگزاری برای انتقال سخنان نماینده‌ عربستان، بعد از اینکه ناقل غیرمستقیم سخنان اوست، عین صحبت‌هایش را نیز آورده است:

«احمد قطان سفیر پادشاهی عربی سعودی در مصر و نماینده این کشور در اتحادیه‌ کشورهای عربی در پاسخ به سخنان تحریک‌آمیز نماینده‌ قطر با یادآوری توطئه‌های ایران

علیه کشورهای خلیج، تأکید کرد که قطر برای روابطش با ایران پشیمان خواهد شد». عبارات غیرمستقیمی که اینجا آمده بعداً به صورت مشروح در ترجمه مستقیم سخنان هم ذکر شده و باعث تکرار و مانایی بیشتر آن‌ها در ذهن مخاطب شده است. رادیو زمانه با استفاده از راهبرد ترکیب نقل قول مستقیم و غیرمستقیم، تلاش کرده است، حد و مرز سخنان خود و متکلم اصلی را برای مخاطبان گم کند:

«وزیر قطری می‌گوید ایران کشور شریفی است، به خدا این حرف مضحک است».

او سپس به مصداق‌هایی از دخالت ایران در خاورمیانه و آتش زدن سفارت عربستان در تهران و کنسولگری این کشور در مشهد اشاره کرد و گفت:

«ایران مبارکتان باشد و ان شاء الله به زودی پشیمان خواهید شد».

پیداست که نقل قول‌های غیرمستقیم رادیو زمانه، کاملاً با جهت‌گیری و بر مبنای توضیح است؛ اشاره به دخالت‌های ایران در خاورمیانه و آتش زدن سفارت عربستان در تهران و کنسولگری این کشور در مشهد به صورت غیرمستقیم. از میان رسانه‌های داخلی، تسنیم و الکوثر از نقل قول مستقیم استفاده کرده‌اند. این مسئله شاید به آن خاطر باشد که راه را برای قضاوت مستقیم مخاطب باز بگذارد؛ پرواضح است که دستکاری‌های دیگری انجام شده که به آن اشاره رفته یا می‌رود. خبرگزاری مهر اما راهبرد نقل قول غیرمستقیم را برگزیده است:

«او ایران را کشوری شریف دانست و گفت ما سفیرمان را برای اعلام همبستگی با عربستان از تهران فراخوانده بودیم، اما با توجه به اقداماتی که شما به عنوان کشور برادر علیه ما اتخاذ کردید، سفیر خود را به تهران بازگرداندیم. نماینده قطر ادامه داد: ایران واقعاً نشان داد که کشور شریفی است و هیچ کدام از اقداماتی که شما علیه ما داشتید را انجام نداد». در این عبارات تأکید کلام نماینده قطر در «ایران اثبتت حقیقة أنها دولة شریفة» از میان رفته است. همچنین حدت و شدت کلام نماینده قطر در خطاب سران کشورهای دیگر هم با تلخیص و مبهم کردن نوع اقدامات دشمنانه آن‌ها، تلطیف شده است.

۴-۳-۶. عام / خاص

مهم‌ترین تغییری که در این زمینه اتفاق افتاده و از سوی خبرگزاری تسنیم، بسیار پررنگ شده است، مورد زیر است:

«ایران کشوری است که علیه کشورها توطئه می‌کند و سفارتخانه‌ها را آتش می‌زند».

در این عبارت که اصل آن در متن مقاله موجود است، کشورهای حاشیه خلیج فارسی به کشورها و سفارت‌ها، تغییر پیدا کرده است. مشخص است که برداشتن مضاف‌الیه، عبارت را از خاص به عام تبدیل می‌کند و موضع دشمنی ایران را شامل حال همه کشورهای می‌داند، نه فقط کشورهای حاشیه خلیج فارس! این مسئله آن هم از سوی یک رسانه حرفه‌ای خودی، کاملاً عجیب و نادرست به نظر می‌رسد.

۴-۳-۷. تغییرات در نحو (زمان، صیغه، فعل)

رادیوزمانه برای نقل سخنان وزیر قطر از نقل قول غیرمستقیم و تغییر صیغه استفاده کرده است:

متن اصلی: «أنتم حتی الحيوانات ما سلامت منکم»

ترجمه: او گفت: «عربستان سعودی در بحران قطر حتی به حیوانات هم رحم نکرد».

تغییر زاویه قول، آن هم به شکلی که انگار نقل مستقیم است، این ابهام را به وجود می‌آورد که انگار گوینده اصلی، این جمله را به صورت غایب و غیر مستقیم گفته است، حال آنکه این جمله در مقام خطاب و به مخاطبان عربستانی گفته شده است. خبرگزاری الکوثر عبارتی را از حالت مضارع به ماضی تبدیل کرده است:

و سفارت عربستان را آتش زد، حالا آیا این کشور شریف است؟ (الکوثر)

مشخص است که این تبدیل، حالت مأنوسی به کلام نداده است.

۴-۴. کارکردهای گفتمانی در ترجمه

۴-۴-۱. اجبار

سیاست‌های ترجمه در هر کشوری از سوی قدرت حاکم بر آن کشوی مشخص می‌شود. با دقت در ترجمه و گزینش متون مورد پژوهش، به موارد زیر پی می‌بریم:

رسانه‌العربییه و رادیو زمانه - که در این مقاله رسانه خارجی هستند - متن خبر خود را به استناد خبرگزاری دیگری ارائه نداده و به نظر می‌رسد، مستقیماً خبر را از روی فیلم جلسه، نگارش کرده‌اند.

رسانه‌های داخل ایران، خبرگزاری مهر و الکوثر فارسی، متن خبر را از فیلم جلسه گرفته‌اند؛ خبرگزاری مهر خود به این مسئله اشاره کرده است؛ «خبرگزاری مهر، گروه بین الملل؛ بر اساس فیلمی که از نشست روز گذشته اتحادیه عرب منتشر شده...» (خبرگزاری مهر، ۱۳۹۶/۶/۲۲).

خبرگزاری تسنیم، متن خبر را از رسانه «القدس العربی» که معمولاً همراه سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران است، گرفته است.

مشخص است که سیاست‌های بالادستی و کنترل‌های صورت گرفته باعث می‌شود از یک متن خبری واحد، آن بخش‌هایی انتخاب شوند که متناسب با اهداف سیاسی، ایدئولوژیک و منافع ملی و سیاسی هر طرف است.

۴-۴-۲. پنهان‌سازی

شفنر معتقد است که «حتی بازتولید بسیار نزدیک متن مبدأ، ممکن است آن چیزی را که باید نشان دهد، پنهان کند» (رایس و دیگران، ۱۳۹۲: ۱۱۸). آنچه شبکه العربییه پنهان کرده است بیشتر از آن چیزی است که نشان داده است:

پنهان سازی	آشکار سازی
مقام وزیر قطر پنهان و به نماینده قطر تبدیل شده است. تمام دعاوی وزیر قطر حذف شده است: أقسم بالله، إيران أثبتت أنها حقيقة دولة شريفة (تمام تأكيدهای موجود پنهان شده است) إيران ما أجبرتنا أن نفتح السفارة أو نغلق السفارة، (عملکرد نادرست عربستان و دول حصار، پنهان شده است) إنا تعاطفنا مع السعودية ولمساندة الدولة السعودية انسحبنا سفيرنا من هناك تضامنا مع السعودية وأرجعنا السفير إلى إيران لما رأينا منكم حقيقة أتم كدول أتم تكررون ماذا؟ تكررون بضرر نحن بشيء؟ الحقيقة الضرر لعوائل خليجية! أتم حتى الحيوانات ما سلمت منكم، أخرجتموها حقيقة بطريقة همجية ما أعتقد أن دولة إسلامية تعمل هذا الشيء. هذا ردّي».	نماینده قطر، ایران را کشوری شریف توصیف کرده است. او از واژه خلیج عربی استفاده کرده است

خبرگزاری مهر و تسنیم و کوثر تلاش کرده‌اند تا اضافه بر موارد متنی، حالات جسمی و روحی نماینده عربستان را برای مخاطب آشکار سازد:

پنهان سازی	آشکار سازی
این رسانه‌ها تمامی صحبت‌های نماینده عربستان را ذکر کرده‌اند. تنها سخنان نماینده قطر را که ربطی به ایران نداشته حذف کرده‌اند.	حالت روحی و جسمی نماینده و سفیر عربستان که با حالتی عصبی و مضطرب سخنرانی خود را آغاز کرده بود در ادامه با نگاه کردن به المریخی گفت: ایران مبارک شما باشد... اما به زودی پشیمان خواهید شد». ما می‌توانیم در برابر کسانی که به ما تعرض می‌کنند، بایستیم (جوابی بر تهدیدهای قطر است، اما اصلاً در فیلم جلسه وجود ندارد).

۴-۳-۴. مشروعیت‌زدایی و مشروعیت‌بخشی

نتیجه تمامی راهکارهای ترجمه‌ای و گزینش اخباری که به آن اشاره شد، مشروعیت‌بخشی به خودی و مشروعیت‌زدایی از غیرخودی است. البته کلمات و عباراتی در این میان، سهم بیشتری دارند. العریبه در این راستا این گونه عمل کرده است:

مشروعیت‌بخشی	مشروعیت‌زدایی
عربستان سعودی - تنها - پاسخ دعاوی مطرح شده ضد این کشور را داده است!	قطر در مقام توجیه روابط خود با ایران است! شروع‌کننده دعوا، طرف قطری است، قطر کشورهای عربی خلیج فارس را تهدید کرده است که ضرر خواهند کرد. ایران منشأ مشکلات کشورهای منطقه است.
در برابر تهدید قطر از عبارت «هنیئا لکم ایران» یعنی ایران مبارکتان باشد یا گوارای وجودتان استفاده کرده که طنزآمیز و البته غیرتهدیدی است. عربستان صلاح قطر و کشورهای منطقه را می‌خواهد.	

رویکرد رادیو زمانه در این قسمت جالب است؛ این خبرگزاری با پنهان کردن دلیل جدال نماینده عربستان و قطر در عنوان و همچنین ذکر دلایل دیگر دعوای قطر و عربستان به صورت تلویحی، مسئله ایران را زیاد جدی ندانسته است!
محور مشروعیت‌بخشی رسانه‌های داخلی، کشور قطر است. رسانه‌های داخلی ایران دانسته‌اند که مشروعیت‌بخشی به قطر در اصل مشروعیت‌بخشی به ایران است؛ این مسئله در نپرداختن به سایر صحبت‌های وزیر قطر که به ایران ربطی ندارد، هویدا است.

مشروعیت‌بخشی	مشروعیت‌زدایی
تمجید نماینده قطر از ایران. قطر، به خاطر همراهی با عربستان، سفیر خود را فراخواند ولی بعد از اطلاع از شرافت ایران، آن را برگرداند.	رسانه‌های داخلی، تنها تلاش کرده‌اند ناقل صحبت‌های دو طرف باشند و در مقام انکار صحبت‌های نماینده عربستان برنیامده‌اند و به پاسخ‌های نماینده قطر بسنده کرده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

براساس آنچه مورد بررسی قرار گرفت، نتایج زیر حاصل آمد:

- خبرگزاری‌های داخل و خارج از ایران نسبت به گفت‌وگو و جدال وزیر قطر و سفیر عربستان در مصر، رویکرد متفاوتی داشته‌اند؛ این رویکرد هم در انتخاب واژگان، هم در بازتولید متن و هم در گزینش اطلاعات نمود داشته است.

- انتخاب واژگان از سوی رسانه‌های خارجی - به خصوص العربیه - دربر دارنده دو نکته است؛ ۱- واژگان حساسیت برانگیزی مثل خلیج عربی از سوی نماینده قطر صادر شده است و این خبرگزاری تنها ناقل این کلمات است و ۲- با استفاده از عبارت «رژیم» ایران تلاش داشته، خط و مرزی بین حکومت و مردم ایران ترسیم کند.

- واژگان انتخابی از سوی رسانه‌های داخلی متناسب با کاربرد روزمره و عرف زبان فارسی است؛ این رسانه‌ها بدون در نظر گرفتن متن اصلی، آنچه را در زبان فارسی مرسوم است، استفاده کرده‌اند.

- هر دو طرف رسانه‌های داخلی و خارجی، تلاش کرده‌اند تا آنچه به سیاست‌های کلان ترجمه و حکومت خود نزدیک است، انتخاب کنند و از نقل سایر موارد پرهیز کنند؛ البته در این بین، رسانه العربیه بیشترین حجم گزینش و حذف را داشته است.

- در بافت‌سازی مجدد، رسانه‌ها تلاش کرده‌اند از راهبردهایی مثل انتخاب عنوان، تغییر آغاز و پایانه، حذف، تبدیل نقل قول مستقیم به غیرمستقیم، تبدیل وجه و صیغه فعل و... استفاده کنند. تمامی این موارد در راستای ایجاد نقش کلان مشروعیت‌بخشی به خود و مشروعیت‌زدایی از دیگری است. همچنین بخشی از تلاش رسانه‌ها در راستای آشکارسازی ویژگی‌های مثبت خود و ویژگی‌های منفی دیگری است.

منافع

تعارض منافع ندارم.

ORCID

Mohammad Rahimi <https://orcid.org/0000-0002-6908-4260>
Khoigani

منابع

- پلامناتز، جان پتروف. (۱۳۸۹). *ایده نولوژی، مترجم عزت الله فولادوند*. چاپ اول. تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- خالوزاده، احسان؛ حیدری تبریزی، حسین و چالاک، عزیزه. (۱۳۹۱). ترجمه متون خبری در مجلات سیاسی فارسی بر اساس مدل گفتمانی ون دایک. *مجله مطالعات ترجمه*، ۱۰(۴۰)، ۶۷-۷۶.
- رایس، کاترینا؛ هاوس، جولیان و کریستینا، شفنر. (۱۳۹۲). *نقد ترجمه در پروتورویکرد زبان شناسی نقش‌گرا*. ترجمه گلرخ سعیدنیا. چاپ اول. تهران: انتشارات قطره.
- صلح‌جو، علی. (۱۳۹۴). *از گوشه و کنار ترجمه*. تهران: انتشارات مرکز.
- عبدی، نسرين؛ فرحزاد، فرزانه و سعیدنیا، گلرخ. (۱۴۰۰). *زمان دستوری و تلویحات ایدئولوژیک آن در ترجمه با رویکرد تحلیل گفتمان انتقادی*. *فصلنامه زبان پژوهی*، ۱۳(۳۹)، ۱۸۵-۲۱۱. [DOI: <https://doi.org/10.22051/jlr.2020.26886.1727>]
- فرکلاف، نورمن. (۱۳۸۹). *تحلیل انتقادی گفتمان*. گروه مترجمان. چاپ دوم. تهران: انتشارات دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها.
- فیروزیان پور اصفهانی، آیلین؛ آفاگل زاده، فردوس؛ گلغام، ارسلان و کرد زعفرانلو کامبوزیا، عالیه. (۱۳۹۷). *نقش راهبردهای نحوی در بازنمایی ایدئولوژی مترجمان فارسی در متون ترجمه شده مکتوب سیاسی - اجتماعی با نگاه تحلیل گفتمان انتقادی*. *فصلنامه زبان‌شناسی و گویش‌های خراسان*، ۱۰(۱۹)، ۱-۲۱. [DOI: <https://doi.org/10.22067/lj.v10i19.52380>]
- لاکلانو و دیگران. (۱۳۹۵). *تحلیل گفتمان سیاسی - امر سیاسی به مثابه یک برساخت گفتمانی*. ترجمه سمیه شوکتی و دیگران. چاپ اول. تهران: انتشارات تیسسا ساغر مهر.
- لطفی پور ساعدی، کاظم. (۱۳۹۴). *درآمدی به اصول و روش ترجمه*. چاپ دهم. تهران: انتشارات مرکز نشر دانشگاهی.
- ماندی، جرمی. (۱۳۹۱). *معرفی مطالعات ترجمه*. ترجمه علی بهرامی و زینب تاجیک. چاپ دوم. تهران: انتشارات رهنما.
- مقبلی، مریم. (۱۳۹۳). *ترجمه و تحلیل انتقادی گفتمان، رویکرد نشانه‌شناختی*. چاپ اول. تهران: انتشارات علم.
- یارمحمدی، لطف‌الله. (۱۳۸۳). *گفتمان‌شناسی رایج و انتقادی*. چاپ اول. تهران: انتشارات هرمس.

English References

Van Dijk, Teun A. (2000). *Ideology and Discourse, a Multidisciplinary Introduction*, PamperFabra University press, Barcelona.

Translated References to English

- Abdi, N., Farahzad, F. and Saeednia, G. (2021). Verb Tenses and Their Ideological Implications on Translated Texts Based on CDA. *Journal of ZABANPAZHUI (Journal of Language Research)*, 13(39), 185-211. [DOI: <https://doi.org/10.22051/jlr.2020.26886.1727>] [In Persian]
- Fairclough, N. (2010). *Critical Analysis of Discourse*. Translators Group. Tehran: Office of Media Studies and Development Publishing. [In Persian]
- Firoozian Pooresfahani, A., Aghagolzadeh, F., Golfam, A. and Kord-e Zafaranlu Kambuziya, A. (2017). The Role of Syntactic Strategies in the Representation of Persian Translators' Ideologies in Written Translated Social-Political Texts: A CDA Approach. *Journal of Linguistics & Khorasan Dialects*, 10(19), 1-21. [DOI: <https://doi.org/10.22067/lj.v10i19.52380>] [In Persian]
- Khaluzadeh, E., Heidari, H. and Chalak, A. (2013). Translation of News Texts in Persian Political Magazines: A Study Based on Van Dijk's Critical Discourse Analysis. *Journal of Translation Studies*, 10(40): p.67-76. [In Persian]
- Laclau and others. (2015). *Analysis of political discourse - political matter as a discursive construction*. Translator: Shaukti, S. and others, Tehran: Tisa Sagar Mehr Publishing. [In Persian]
- Lotfipour Saedi, K. (2014). *An introduction to the principles and methods of translation*. Ten edition. Tehran: Academic Publishing Center. [In Persian]
- Mandi, J. (2012). *Introduction to translation studies*. Translator: Bahrami, A. and Tajik, Z. Tehran: Rahnama Publishing. [In Persian]
- Maqbeli, M. (2014). *Translation and critical analysis of discourse, semiotic approach*. Tehran: Elm Publishing. [In Persian]
- Plamentaz, J. P. (2009). *Ideology*. Translator: Foladvand, E. Tehran: Scientific and Cultural Publishing. [In Persian]
- Rice, K., House, J. and Christina, Sh. (2012). *Criticism of translation in the role-oriented approach of linguistics*. Translator: Saeednia, G. Tehran: Qatre Publishing. [In Persian]
- Solh Jo, A. (2014). *From the corners of the translation*. Tehran: Markaz Publishing. [In Persian]

Yarmohammadi, L. (2004). *Common and Critical Discourseology*. Vol. 1. Tehran: Hermes Publishing. [In Persian]

Web Sites

خبرگزاری تسنیم، تمجید نماینده قطر از ایران در اجلاس اتحادیه عرب، خشم نماینده سعودی را برانگیخت، 13/Sep/2017:

<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1396/06/22/1517447/%D8%AC%D9%86%DA%AF->

خبرگزاری مهر، جنگ لفظی نمایندگان ریاض و دوحه/ عربستان: ایران مبارک شما باشد!، 13/Sep/2017:

<http://www.mehrnews.com/news/4085755/%D8%AC%D9%86%DA%AF->

شبکه الکوثر، مجادله مقام قطری و عربستانی درباره ایران، 13/Sep/2017:

<http://fa.alkawthartv.com/news/93456>

شبکه العربیه، قطر رژیم ایران را شریف توصیف کرد و سعودی پاسخ داد: مبارکتان باشد، 12/Sep/2017:

<http://farsi.alarabiya.net/fa/middle-east/2017/09/12/%D9%82%D8%B7%D8%B1-%D8%B1%DA%98%DB%8C%D9%85-%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D8%B1%D8%A7->

رادیو زمانه، جدال لفظی بین نمایندگان قطر و عربستان سعودی در اجلاس اتحادیه عرب، 13/Sep/2017:

<https://www.radiozameh.com/358502>

استناد به این مقاله: رحیمی خویگانی، محمد. (۱۴۰۲). بررسی ترجمه فارسی سخنان وزیر قطر و نماینده عربستان سعودی در افتتاحیه دوره ۱۴۸ اتحادیه کشورهای عربی، بر اساس مدل شفتر. *دوفصلنامه پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی*، ۱۳(۲۹)، ۳۵۵-۳۸۸. doi: 10.22054/RCTALL.2024.76859.1706

Translation Researches in the Arabic Language and Literature is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.